

Legea 26/2008 privind protejarea patrimoniului cultural imaterial

Legea 26/2008 din 2008.03.05

Status: Acte în vigoare

Versiune de la: 5 martie 2008

Intră în vigoare:

8 martie 2008 An

Legea 26/2008 privind protejarea patrimoniului cultural imaterial

Data act: 29-feb-2008

Emitent: Parlamentul

Parlamentul României adoptă prezenta lege.

CAPITOLUL I: Dispoziții generale

Art. 1

(1) Prezenta lege stabilește cadrul general necesar pentru identificarea, documentarea, cercetarea, protejarea, conservarea, promovarea, punerea în valoare, transmiterea și revitalizarea elementelor patrimoniului cultural imaterial, caracteristică definitorie a comunităților umane, ca factor de coeziune socială și de dezvoltare economică.

(2) Prezenta lege nu poate fi folosită, în întregime sau în parte, de nicio persoană fizică ori juridică pentru a obține protecția unui element al patrimoniului cultural imaterial prin intermediul actelor normative care reglementează proprietatea industrială sau dreptul de autor.

Art. 2

În înțelesul prezentei legi, termenii și expresiile de mai jos se definesc după cum urmează:

- a) patrimoniu cultural imaterial - totalitatea practicilor, reprezentărilor, expresiilor, cunoștințelor, abilităților - împreună cu instrumentele, obiectele, artefactele și spațiile culturale asociate acestora - pe care comunitățile, grupurile sau, după caz, indivizii le recunosc ca parte integrantă a patrimoniului lor cultural;
- b) expresii culturale tradiționale - forme de manifestare ale creativității umane cu exprimare materială, orală - forme de artă a cuvântului și expresii verbale tradiționale - forme de exprimare muzicală - cântece, dansuri, jocuri populare - forme de expresie sincretică - obiceiuri, ritualuri, sărbători, etnoiatrie, jocuri de copii și jocuri sportive tradiționale - forme ale creației populare în domeniul tehnic, precum și meșteșuguri ori tehnologii tradiționale;

c)tezaur uman - titlu onorific ce poate fi conferit acelor persoane care sunt recunoscute de către comunitate drept creatoare și transmițătoare de elemente ale unui domeniu al patrimoniului cultural imaterial, în forma și cu mijloacele tradiționale nealterate;

d)marcă tradițională distinctivă - elementul specific de autenticitate al expresiei culturale tradiționale pe care o definește ca fiind reprezentativă pentru un grup de creatori, interpreți ori meșteșugari tradiționali, păstrători sau transmițători ai elementelor patrimoniului cultural imaterial.

Art. 3

Patrimoniul cultural imaterial este transmis din generație în generație, recreat în permanență de comunități și grupuri umane, în interacțiune cu natura și istoria lor, conferindu-le acestora un sentiment de identitate și continuitate, contribuind în același timp la promovarea respectului față de diversitatea culturală și creativitatea umană.

Art. 4

Principalele caracteristici ale patrimoniului cultural imaterial sunt:

- a)caracterul anonim al originii creației;
- b)transmiterea cu precădere pe cale informală;
- c)păstrarea sa în special în cadrul familiei, grupului și/sau al comunității;
- d)delimitarea după următoarele criterii: teritorial, etnic, religios, vârstă, sex și socioprofesional;
- e)percepția ca fiind intrinsec legat de grupurile și/sau comunitățile în care a fost creat, păstrat și transmis;
- f)realizarea, interpretarea ori crearea elementelor patrimoniului cultural imaterial în interiorul grupului și/sau al comunității, cu respectarea formelor și tehnicilor tradiționale.

Art. 5

Patrimoniul cultural imaterial poate fi constituit din manifestări aparținând următoarelor domenii:

- a)tradiții și expresii verbale, având limbajul ca vector principal al expresiei culturale;
- b)artele spectacolului, având ca mijloace de expresie sunetul muzical și mișcarea corporală;
- c)practici sociale, ritualuri și evenimente festive, jocuri de copii și jocuri sportive tradiționale;
- d)cunoștințe și practici referitoare la natură și la univers;
- e)tehnici legate de meșteșuguri tradiționale.

CAPITOLUL II:Expresiile culturale tradiționale

Art. 6

(1)Expresiile culturale tradiționale sunt rezultatul activității de creație a unei comunități umane cu caracteristici culturale coerente care permit delimitarea de alte comunități umane.

(2)**Expresiile culturale tradiționale cuprind:**

- a) creația exprimată în forme verbale: povestea, basmul, snoava, legenda, balada, lirica rituală și nerituală, teatrul popular, orația, descântecul, ghicitoarea, proverbul și altele asemenea;
 - b) creația exprimată în forme nonverbale: cântecul fără acompaniament, melodia vocală, instrumentală sau de joc, dansul și altele asemenea;
 - c) creația exprimată în forme imateriale sincretice: cântecul cu acompaniament instrumental, incantația și altele asemenea;
 - d) creația exprimată în forme materiale, denumite produse meșteșugărești: obiecte, instrumente, unelte și instalații, ori realizate în forme de expresie plastică grafică: desenul și modelul decorativ.
- (3) Expresiile culturale tradiționale pot fi exprimate și sub forma unor rețete sau instrucțiuni de preparare ori pregătire a unor alimente, respectiv a unor substanțe chimice, ori materiale de construcție, textile ori altele asemenea.

Art. 7

- (1) În cazul în care pentru o ocupație din cadrul expresiilor culturale tradiționale sau pentru un domeniu al patrimoniului cultural imaterial există pe întregul teritoriu al României persoane percepute de comunitatea lor ca singurele capabile să realizeze acele expresii culturale în forma și cu mijloacele tradiționale nealterate, acele persoane primesc titlul de tezaure umane vii.
- (2) Titlul de tezaur uman viu este viager, personal și netransmisibil și se acordă de către Comisia națională pentru salvagardarea patrimoniului cultural imaterial.

Art. 8

- (1) Creatorii, interpreții populari și meșteșugarii tradiționali, păstrători și/sau transmițători ai elementelor patrimoniului cultural imaterial, se pot asocia în vederea adoptării mărcii tradiționale distinctive.
- (2) Marca tradițională distinctivă, necesară identificării creațiilor populare originale autentice față de creații similare din alte zone etnografice din țară și din străinătate, se omologhează de către Centrul Național pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale, la solicitarea expresă și în scris a creatorilor, interpreților populari, a meșteșugarilor tradiționali sau a păstrătorilor/transmițătorilor, cu recomandarea expresă și în scris a Comisiei naționale pentru salvagardarea patrimoniului cultural imaterial.
- (3) Marca tradițională distinctivă poate fi reprezentată și ca însemn grafic.
- (4) Creatorii, interpreții populari și meșteșugarii tradiționali beneficiază de același regim fiscal ca și producătorii agricoli.
- (5) Creatorii, interpreții populari și meșteșugarii tradiționali își desfășoară activitatea în mod individual sau în cadrul unor asociații familiale.

CAPITOLUL III: Măsuri de protejare a patrimoniului cultural imaterial

Art. 9

(1) Conservarea manifestărilor de viață culturală tradițională a comunităților - reprezentând un demers sistematic și coordonat pentru recunoașterea expresiilor culturale tradiționale de către specialiștii în domeniile patrimoniului cultural imaterial - se face prin adoptarea următoarelor măsuri:

- a) elaborarea de strategii de salvagardare a elementelor patrimoniului cultural imaterial;
- b) stabilirea de criterii de identificare și evaluare, standarde de conservare și procedee de punere în valoare a expresiilor culturale tradiționale ale comunităților;
- c) constituirea de comisii consultative, de expertiză și omologare, destinate să certifice valoarea formațiilor artistice care propun un repertoriu de folclor prelucrat sau stilizat;
- d) reconstituirea segmentelor vieții tradiționale - materiale și imateriale - despre care comunitățile dețin doar informații documentare orale sau scrise.

(2) Punerea în valoare a patrimoniului cultural imaterial se realizează prin:

- a) susținerea programelor și a proiectelor care promovează elementele patrimoniului cultural imaterial;
- b) stimularea inițiativelor comunitare de revitalizare a manifestărilor de viață tradițională cu accent asupra elementelor de patrimoniu cultural imaterial ce pot deveni o sursă de dezvoltare economică la nivel local, regional sau/și național;
- c) sprijinirea proiectelor de punere în valoare a patrimoniului cultural imaterial comun în zonele și așezările în care sunt comunități multietnice, pentru a contribui la structurarea unei imagini reale asupra diversității patrimoniului cultural imaterial de pe teritoriul României.

Art. 10

Măsurile de protejare a patrimoniului cultural imaterial prevăzute de prezenta lege nu se aplică:

- a) rezultatelor însușirii abuzive a creației muzicale folclorice, prin care creațiile unor interpreți reprezentativi pentru o cultură au fost preluate și introduse în circuitul universal și depersonalizate;
- b) înregistrărilor, publicațiilor, traducerilor, prelucrărilor, manifestărilor oral-narative sau poetice de orice fel, care astfel au devenit obiecte comerciale ce și-au pierdut referința de identitate culturală și sensul inițial;
- c) produselor comerciale de calitate mediocră, care au ca sursă de inspirație motive folclorice emblematice pentru spiritualitatea de pe teritoriul României.

Art. 11

În termen de 60 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi, Ministerul Culturii și Cultelor elaborează Programul național de protejare a patrimoniului cultural imaterial, care se aprobă prin ordin al ministrului culturii și cultelor.

Art. 12

(1) Se înființează Registrul național al patrimoniului cultural imaterial, cu rol de inventar general, în care sunt înscrise elementele ce alcătuiesc patrimoniul cultural imaterial de pe teritoriul României.

(2)Registrul național al patrimoniului cultural imaterial este structurat după cum urmează:

- a)lista elementelor patrimoniului cultural imaterial dispărute;
- b)lista elementelor patrimoniului cultural imaterial aflate în pericol de dispariție;
- c)lista elementelor vii care alcătuiesc patrimoniul cultural imaterial existent pe teritoriul României.

(3)Registrul național al patrimoniului cultural imaterial este organizat și administrat de către Centrul Național pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale.

(4)Centrul Național pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale din subordinea Ministerului Culturii și Cultelor poate colabora, în vederea arhivării, cu organisme și instituții de specialitate în domeniu din țară și din străinătate.

CAPITOLUL IV:Instituții și organisme cu atribuții în domeniul patrimoniului cultural imaterial

Art. 13

Comisia națională pentru salvagardarea patrimoniului cultural imaterial, structură fără personalitate juridică, în subordinea Ministerului Culturii și Cultelor, are atribuții de coordonare a activităților de protejare și promovare a patrimoniului cultural imaterial, desfășurate în baza politicilor culturale ale Ministerului Culturii și Cultelor.

Art. 14

Comisia națională pentru salvagardarea patrimoniului cultural imaterial elaborează Programul național de salvagardare, protejare și punere în valoare a patrimoniului cultural imaterial.

Art. 15

Comisia națională pentru salvagardarea patrimoniului cultural imaterial conferă titlul de tezaure umane vii pentru domenii ale patrimoniului cultural imaterial și alcătuiește listele patrimoniului cultural imaterial prevăzute la art. 12 alin (2).

Art. 16

Organizarea, funcționarea și atribuțiile Comisiei naționale pentru salvagardarea patrimoniului cultural imaterial se stabilesc prin ordin al ministrului culturii și cultelor.

Art. 17

În domeniul patrimoniului cultural imaterial Ministerul Culturii și Cultelor îndeplinește următoarele atribuții specifice:

- a)elaborează politici și strategii în domeniu;
- b)coordonează, la nivel național, activitățile instituțiilor publice cu atribuții în domeniul patrimoniului cultural imaterial;
- c)sprrijină financiar instituțiile cu atribuții în activitățile de identificare, conservare, protejare și punere în valoare a elementelor ce alcătuiesc patrimoniul cultural imaterial;

- d) susține promovarea elementelor patrimoniului cultural imaterial românesc în comunitățile românești de peste hotare;
- e) sprijină instituțiile cu atribuții în implementarea strategiilor de salvagardare a elementelor patrimoniului cultural imaterial.

Art. 18

Centrul Național pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale îndeplinește următoarele atribuții în domeniu:

- a) inițiază și derulează proiecte și programe privind activități de conservare, protejare, punere în valoare și promovare a patrimoniului cultural imaterial de pe teritoriul României;
- b) susține, inclusiv financiar, proiectele, programele și activitățile de cercetare, conservare, protejare, punere în valoare și promovare a patrimoniului cultural imaterial de pe teritoriul României, inițiate de persoane fizice sau juridice de drept public ori privat, în conformitate cu strategiile și politicile Ministerului Culturii și Cultelor;
- c) coordonează metodologic activitatea așezămintelor culturale în domeniul patrimoniului cultural imaterial;
- d) colaborează cu instituții specializate în vederea realizării programelor și activităților de cercetare;
- e) realizează programe-cadru de educație permanentă în domeniul expresiilor culturale tradiționale;
- f) editează și difuzează pe orice suport material cărți și alte publicații din domeniul patrimoniului cultural imaterial, cu acordul Ministerului Culturii și Cultelor;
- g) înființează și administrează Registrul național al mărcilor tradiționale distinctive;
- h) omologhează mărcile tradiționale distinctive.

Art. 19

În instituțiile specializate în domeniul patrimoniului cultural imaterial se organizează arhive neconvenționale de folclor, în care sunt colecționate, inventariate și conservate cele mai importante piese din domeniu, prin fixare pe orice fel de suport material.

Art. 20

În vederea organizării evidenței științifice specifice, instituțiile ce au în administrare arhive neconvenționale au următoarele obligații:

- a) să respecte criteriile științifice naționale și internaționale de apreciere a valorii și de alcătuire a documentelor de patrimoniu cultural imaterial;
- b) să alcătuiască întregul sistem de cartoteci și de fișe solicitat de metoda științifică prin care s-a operat pentru identificarea fiecărui element al patrimoniului cultural imaterial;
- c) să asigure condiții optime de conservare și de protejare a fiecărui document purtător al unui element de patrimoniu cultural imaterial, pentru evitarea degradării fizice și a utilizării frauduloase;
- d) să elaboreze și să pună în aplicare programe periodice pentru cercetarea stadiului în care se află elementele aparținând patrimoniului cultural imaterial;
- e) să publice lucrări științifice privind rezultatele studiilor fundamentale din domeniu;

f) să sprijine proiectele care stimulează interesul tinerilor pentru domeniul patrimoniului cultural imaterial.

Art. 21

Pe data intrării în vigoare a prezentei legi Ordonanța Guvernului nr. 19 din 31 ianuarie 2007 privind protejarea patrimoniului cultural imaterial, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 81 din 1 februarie 2007, se abrogă.

Această lege a fost adoptată de Parlamentul României, cu respectarea prevederilor art. 75 și ale art. 76 alin. (2) din Constituția României, republicată.

PREȘEDINTELE CAMEREI DEPUTAȚILOR

BOGDAN OLTEANU

PREȘEDINTELE SENATULUI

NICOLAE VĂCĂROIU

Publicat în Monitorul Oficial cu numărul 168 din data de 5 martie 2008